

I. melléklet

Az ima motivációs hátterét feltáró kérdőív korábbi (ENDRÉDY, 2021) és a jelen vizsgálatban alkalmazott módosítások indoklása

Kérem, döntse el az alábbi állításokról, hogy egytől ötig terjedő skálán mennyire jellemzőek Önre! Az egyes számok jelentése a következő:

1 = Egyáltalán nem jellemző rám.

2 = Inkább nem jellemző rám.

3 = Igen is, nem is.

4 = Inkább jellemző rám.

5 = Teljes mértékben jellemző rám.

1. Azért imádkozom, mert Isten meghallgatja a kéréseimet.

1 2 3 4 5

2. Az ima kapcsolattartás Istennel.

1 2 3 4 5

3. A hálaadás nem fontos számomra az imádságban.

1 2 3 4 5

4. Az imádságból szerzek motivációt a feladataim teljesítéséhez.

1 2 3 4 5

5. Az ima megterhelő, sok energiámat elviszi.

1 2 3 4 5

6. Azért imádkozom, mert örömet ad.

1 2 3 4 5

7. Az ima a szorongásaim enyhítésében segít.

1 2 3 4 5

8. Az ima nem arra való, hogy kéréseinket Isten elé tárjuk.

1 2 3 4 5

9. Azért jó másokkal imádkozni, mert az a közöttünk lévő kapcsolatot is erősíti.

1 2 3 4 5

10. Az imádság számomra megnyugvás.

1 2 3 4 5

11. Az imával tartozok Istennek.

1 2 3 4 5

12. Azért imádkozom, hogy üdvözüljek.

1 2 3 4 5

13. Az imában arra tudom kérni Istent, hogy segítsen azoknak, akik fontosak a számomra.

1 2 3 4 5

14. Az imában Isten arcát szemlélhetem.

1 2 3 4 5

15. A kárhozat elkerülése miatt imádkozom.

1 2 3 4 5

16. Az ima adja meg azt, hogy önmagam lehessek.

1 2 3 4 5

17. Az ima erőt ad a mindennapok küzdelmeihez.

1 2 3 4 5

18. Az istenkapcsolatomban van szerepe az imádságnak: élő, személyes kapcsolatot ad Istennel.

1 2 3 4 5

19. Az ima abban segít, hogy ráésszéljek: nem az én vállamon nyugszik a világ.

1 2 3 4 5

20. Az Istent dicsőítő imát szeretem: ez szól igazán róla.

1 2 3 4 5

21. Az ima célja maga Isten.

1 2 3 4 5

22. Az imádság lehetővé teszi, hogy átlássam az életemet.

1 2 3 4 5

23. Az imádság lényeges mozzanata számomra, hogy boldogságot tapasztalok meg közben.

1 2 3 4 5

24. Kötelességem, hogy imádkozzak.

1 2 3 4 5

25. Amikor rendszeresen sikerül imádkoznom, jobban ki vagyok békülve magammal a világgal és Istennel.

1 2 3 4 5

26. Az imában tudok elcsöndesedni.

1 2 3 4 5

27. Biztonságot és stabilitást ad az ima.

1 2 3 4 5

28. Az imában megköszönhetem Istennek mindazt a jót, ami velem történt.

1 2 3 4 5

29. Azért imádkozom, mert Isten megadja azt, amit kérek tőle.

1 2 3 4 5

30. Ha kimerült vagyok, akkor nem az ima ad feltöltődést.

1 2 3 4 5

31. Közösségben szeretek imádkozni, mert így az imával a többiekhez is közel kerülök.

1 2 3 4 5

32. Az imádság azt a tapasztalatot hozza el a számomra, hogy nem kell mindent nekem megoldani.

1 2 3 4 5

33. Bocsánatot tudok kérni Istentől az imában a tévedéseimért.

1 2 3 4 5

34. A testi-lelki egészségem megőrzésében segít az imádság.

1 2 3 4 5

35. Szeretem, amikor Istent magasztalhatom az imában, függetlenül az én pillanatnyi kéréseimtől, nehézségeimtől.

1 2 3 4 5

36. Ha többen imádkozunk egy célért, akkor az közösséget teremt közöttünk.

1 2 3 4 5

37. Az imában lehetek igazán az, aki vagyok.

1 2 3 4 5

38. Akkor imádkozom, amikor magányos vagyok, hogy Istenben találjak társat.

1 2 3 4 5

39. Az ima abban segít, hogy jó döntéseket tudjak hozni.

1 2 3 4 5

40. Az imában közel kerülhetek Istenhez.

1 2 3 4 5

41. Isten elé tudom vinni a bűneimet az imádságban.

1 2 3 4 5

42. Az imával nem másokhoz, hanem Istenhez szeretnék közel kerülni.

1 2 3 4 5

A módosítások bemutatása és indoklása

A következő helyeken döntöttünk a módosítás mellett: „A hálaadás nem fontos számomra az imádságban” (3. tétel) helyett azt írtuk, hogy „A hálaadás fontos szerepet játszik az imádságaimban”. Korábban a fordított tételek közismert előnyei miatt (pl. válaszbeállítódás ellenőrzése) döntöttem a negatív megfogalmazás mellett („nem fontos”), azonban egészen más asszociációt kelthet ez a megfordított tétel, mint a pozitív kijelentés, így választottuk a mostani vizsgálati szakaszban inkább azt. A 8. tételt is módosítottuk, a korábbi megfogalmazás („Az ima nem arra való, hogy kéréseinket Isten elé tárjuk”) egészen személytelen volt, a kitöltő csak a többes szám első személyű birtokos személyjel révén kapcsolódott hozzá, ezt most jóval kifejezettebbé, személyesebbé tettük („*Számomra* az ima nem arról szól, hogy kéréseimet Isten elé tárom”; kiemelés tőlem.) A 18-as tétellel talán az lehetett a gond, hogy túl hosszú, összetett volt: „Az istenkapcsolatomban van szerepe az imának: élő, személyes kapcsolatot ad Istennel”, így az egyszerűsítés mellett döntöttünk: „Az imában személyes kapcsolatot élek meg Istennel”. A 28-as tétellel („Az imában megköszönhetem Istennek mindazt a jót, ami velem történt”) az volt a gond, hogy egyszerre töltött az egyes („boldogság”) és a hármas („hiány”) faktorhoz is, így megkíséreltük úgy átalakítani, hogy inkább a hármashoz tartozzon, a „velem történt” mozzanata helyére inkább a „kaptam tőle” kifejezés került (tehát: „Az imában megköszönhetem Istennek mindazt a jót, amit kaptam tőle”), amely pedig bennfoglaltan tartalmazza, hogy egyfajta hiányom volt, amire Isten az adással reagált. A 37-es tétellel is ugyanez volt a gond („Az imában lehetek igazán az, aki vagyok”), de ezt nem formáltuk át, az az előzetes elvárásunk, hogy a mostani, nagyobb mintán majd egyértelműbben kapcsolódik az egyes faktorhoz, nem egyszerű megragadni, mi lehetett a hármas faktorhoz való kapcsolódás oka. A 38-as tétel problematikusságának oka lehet, hogy az egyes és a hármas faktorhoz illeszkedő tartalom is megjelenik benne: „Akkor imádkozom, amikor magányos vagyok, hogy Istenben találjak társat”. A hiány („magányos vagyok”) és a kapcsolati motívum („Istenben találjak társat”), vagyis a hármas és a kettes faktor is jelen van a tételben (bár a korábbi vizsgálatunkban semelyikhez sem kapcsolódott ,4-esnél erősebb töltéssel). Így csak az előbbi meghagyása mellett döntöttünk, a módosított tétel így hangzik: „Akkor imádkozom, amikor magányos vagyok”. A 39-es tétel érdekes módon ugyanakkora erősséggel töltött az egyes és a kettes faktorra (,423): „Az ima abban segít, hogy jó döntéseket tudjak hozni”, de a 37-es tételhez hasonló módon jártunk el: nem változtattunk rajta, nem látunk nyelvi, megformálásbeli problémát, és a nagyobb mintán talán máshogyan fog működni a töltése. Végül a 42-es tétel nem töltött elég erősen egyik faktorhoz sem, itt a probléma viszont a tételben rejlik: „Az imával

nem másokhoz, hanem Istenhez szeretnék közel kerülni”. Itt a társakkal és az Istennel való kapcsolat egymással ellentétbe kerül, míg a kettes faktorba tartozott úgy az istenkapcsolat, mint a társakkal való kapcsolat is. Először arra az átalakításra gondoltunk, hogy „Az imával nem másokhoz szeretnék közel kerülni”, de aztán az adatfelvétel megkezdése előtt néhány vizsgálati személy tanulmányozta a kérdéseket, és azt a visszajelzést kaptuk, hogy nehezen érthető a tétel. Így a végleges adatfelvételbe úgy került be, hogy „Nem az emberi kapcsolataim megerősítése végett imádkozom”. Az eredeti tétel második feléből született meg az új, 43-as tétel: „Isten a társammá lesz az ima során”. Végül, 44. tételnek hozzáadtuk a 37-es tétel egy másik megfogalmazását („Az imában találok rá önmagamra”), hátha ez is segíti, hogy jobban értsük az azzal kapcsolatos statisztikai nehézséget.

II. melléklet

A vizsgálati személyek által kitöltött tesztbattéria

Hálózati elérhetőség: forms.gle/sHPp6eekqn4JGMA96

Az ima motívumai

Kedves Kitöltő,

Endrédy Balázs vagyok, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem végzős alapszakos pszichológushallgatója, a személyiséglélektani műhelymunkám témája az ima motivációs háttere, célom pedig egy ehhez kapcsolódó kérdőív kidolgozása és az imádsággal kapcsolatos pszichológiai összefüggések feltárása.

A kérdőív elkészítésének harmadik fázisába érkeztünk: olyan kitöltőket keresek, akik van, hogy imádkoznak és szívesen kitöltenének az ima motivációs hátterével kapcsolatos kérdőívet, illetve másik három, rövid kérdőívet is.

A kutatásban való részvétel körülbelül tizenöt-húsz percet vesz igénybe.

Arra kérem, hogy a lehető legőszintébben válaszoljon. Ha mégis kellemetlennek érzi a kitöltést, bármikor, következmények nélkül megszakíthatja azt.

A kutatásban való részvétel önkéntes és anonim, nem kérünk olyan adatokat, amelyek alapján Ön beazonosítható lenne. Emiatt nem áll módomban személyes visszajelzést adni a vizsgálat eredményeiről. Minden választ bizalmasan kezelek, az adatokba csak a témavezetőm és én nyerek betekintést. A nyers adatokat öt évig őrzöm meg jelszóval védett számítógépen, majd archiválom őket későbbi felhasználás esetére. Az adatokat a pszichológia BA szakdolgozatomhoz fogom felhasználni, tehát a kitöltéssel Ön elsősorban a diplomámhoz fog segítséget nyújtani, de lehetséges, hogy kutatásom később publikálásra is kerül.

A kutatást a PPKE Pszichológiai Kutatásetikai Bizottsága engedélyezte: 2021_29_e számon.

Ha bármilyen kérdése, észrevétele van a kutatással kapcsolatban, forduljon hozzám, vagy témavezetőmhöz bizalommal a megadott elérhetőségeken keresztül:

Hallgató: Endrédy Balázs, endredy.balazs@hallgato.ppke.hu

Témavezető: Dr. Urbán Szabolcs *egyetemi docens*, urban.szabolcs@btk.ppke.hu

Köszönöm, hogy elolvasta a feltételeket, ha elfogadja őket, elkezdheti a kérdőív kitöltését.

***Kötelező**

Kijelentem, hogy elmúltam 18 éves. Kijelentem, hogy a jelen vizsgálatban önkéntesen veszek részt, és hozzájárulok az általam szolgáltatott adatok fentiek szerint történő felhasználásához. Kijelentem, hogy a vizsgálat céljáról és a részvételi feltételekről tájékoztatást kaptam. *

☐ Igen

Először néhány alapvető információra kérdezek rá, az elemzésekhez szükségem van ezekre az adatokra.

Nem

☐ férfi

☐ nő

Életkor (évben, számmal kifejezve, pl. 20):

Felekezet

☐ katolikus

☐ református

☐ evangélikus

☐ baptista

☐ felekezeten kívüli

☐ Egyéb:

Milyen gyakran vesz részt templomi / gyülekezeti eseményen?

☐ Nem szoktam részt venni.

☐ Ritkán, nagy ünnepekkor pl. karácsonykor vagy húsvétkor.

☐ Hetente.

☐ Hetente többször.

☐ Naponta.

Milyen módon van jelen közösségében?

Kérem, jelölje, milyen módon van jelen a vallásában. Ha nincs kifejezett kapcsolódása, válassza az „Egyik sem.” opciót, ha pedig nem megfelelően fejezi ki jelenlétét az első négy lehetőség,

az „Egyéb...” („Other...”) részénél tudja kifejezni (pl. ministráncscsapat tagja vagyok / a gyülekezet kórusában éneklek).

- Pap vagyok.
- Szerzetes vagyok.
- Laikus (világi) vezető vagyok.
- Egyik sem.
- Egyéb:

Mi a legmagasabb iskolai végzettsége?

- Nyolc általános iskolai osztály.
- Szakképzettség.
- Érettségi
- Egyetemi BA / főiskolai diploma
- Egyetemi MA diploma
- PhD fokozat

Mi a foglalkozása?

- dolgozom
- tanulok
- nyugdíjas vagyok
- Egyéb:

Mit?

Ha tanul vagy dolgozik, fogalmazza meg, mit tanul / mivel foglalkozik! Ha nyugdíjas, leírhatja, mi volt a foglalkozása. Ha pedig úgy érzi, nem releváns a kérdés Önre, nyugodtan üresen hagyhatja a mezőt.

Milyen gyakran szokott imádkozni?

- Legalább naponta háromszor
- Naponta kétszer
- Naponta
- Hetente többször
- Hetente
- Havonta

Kérem, döntse el az alábbi állításokról, hogy egytől ötig terjedő skálán mennyire jellemzőek Önre! Az egyes számok jelentése a következő:

1 = Egyáltalán nem jellemző rám.

2 = Inkább nem jellemző rám.

3 = Igen is, nem is.

4 = Inkább jellemző rám.

5 = Teljes mértékben jellemző rám.

1. Azért imádkozom, mert Isten meghallgatja a kéréseimet.

1 2 3 4 5

2. Az ima kapcsolattartás Istennel.

1 2 3 4 5

3. A hálaadás fontos szerepet játszik az imádságaimban.

1 2 3 4 5

4. Az imádságból szerzek motivációt a feladataim teljesítéséhez.

1 2 3 4 5

5. Az ima megterhelő, sok energiámat elviszi.

1 2 3 4 5

6. Azért imádkozom, mert örömet ad.

1 2 3 4 5

7. Az ima a szorongásaim enyhítésében segít.

1 2 3 4 5

8. Számomra az ima nem arról szól, hogy kéréseimet Isten elé tárom.

1 2 3 4 5

9. Azért jó másokkal imádkozni, mert az a közöttünk lévő kapcsolatot is erősíti.

1 2 3 4 5

10. Az imádság számomra megnyugvás.

1 2 3 4 5

11. Az imával tartozom Istennek.

1 2 3 4 5

12. Azért imádkozom, hogy üdvözüljek.

1 2 3 4 5

13. Az imában arra tudom kérni Istent, hogy segítsen azoknak, akik fontosak a számomra

1 2 3 4 5

14. Az imában Isten arcát szemlélhetem.

1 2 3 4 5

15. A kárhozat elkerülése miatt imádkozom.

1 2 3 4 5

16. Az ima adja meg azt, hogy önmagam lehessek.

1 2 3 4 5

17. Az ima erőt ad a mindennapok küzdelmeihez.

1 2 3 4 5

18. Az imában személyes kapcsolatot élek meg Istennel.

1 2 3 4 5

19. Az ima abban segít, hogy ráeszméljek: nem az én vállamon nyugszik a világ.

1 2 3 4 5

20. Az Istent dicsőítő imát szeretem: ez szól igazán róla.

1 2 3 4 5

21. Az ima célja maga Isten.

1 2 3 4 5

22. Az imádság lehetővé teszi, hogy átlássam az életemet.

1 2 3 4 5

23. Az imádság lényeges mozzanata számomra, hogy boldogságot tapasztalok meg közben.

1 2 3 4 5

24. Kötelességem, hogy imádkozzak.

1 2 3 4 5

25. Amikor rendszeresen sikerül imádkoznom, jobban ki vagyok békülve magammal a világgal és Istennel.

1 2 3 4 5

26. Az imában tudok elcsöndesedni.

1 2 3 4 5

27. Biztonságot és stabilitást ad az ima.

1 2 3 4 5

28. Az imában megköszönhetem Istennek mindazt a jót, amit kaptam tőle.

1 2 3 4 5

29. Azért imádkozom, mert Isten megadja azt, amit kérek tőle.

1 2 3 4 5

30. Ha kimerült vagyok, akkor nem az ima ad feltöltődést.

1 2 3 4 5

31. Közösségben szeretek imádkozni, mert így az imával a többiekhez is közel kerülök.

1 2 3 4 5

32. Az imádság azt a tapasztalatot hozza el a számomra, hogy nem kell mindent nekem megoldani.

1 2 3 4 5

33. Bocsánatot tudok kérni Istentől az imában a tévedéseimért.

1 2 3 4 5

34. A testi-lelki egészségem megőrzésében segít az imádság.

1 2 3 4 5

35. Szeretem, amikor Istent magasztalhatom az imában, függetlenül az én pillanatnyi kéréseimtől, nehézségeimtől.

1 2 3 4 5

36. Ha többen imádkozunk egy célért, akkor az közösséget teremt közöttünk.

1 2 3 4 5

37. Az imában lehetek igazán az, aki vagyok.

1 2 3 4 5

38. Akkor imádkozom, amikor magányos vagyok.

1 2 3 4 5

39. Az ima abban segít, hogy jó döntéseket tudjak hozni.

1 2 3 4 5

40. Az imában közel kerülhetek Istenhez.

1 2 3 4 5

41. Isten elé tudom vinni a bűneimet az imádságban.

1 2 3 4 5

42. Nem az emberi kapcsolataim megerősítése végett imádkozom.

1 2 3 4 5

43. Isten a társammá lesz az imám során.

1 2 3 4 5

44. Az imában találok rá önmagamra.

1 2 3 4 5

Hálásan köszönöm az eddigi munkáját, kutatásba fektetett energiáját. Most arra kérem, döntse el az alábbi állításokról, hogy egytől hétig terjedő skálán mennyire jellemzőek Önre! Az egyes számok jelentése a következő:

1 = Egyáltalán NEM igaz.

2 = Nagyrészt NEM igaz.

3 = Valamelyest NEM igaz.

4 = Bizonytalan a kettő között.

5 = Valamelyest igaz.

6 = Nagyrészt igaz.

7 = Tökéletesen igaz.

1. Tudom, hogy mi az életem értelme.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

2. Keresek valamit, amitől értelmesnek érezhetem az életemet.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

3. Mindig azon vagyok, hogy megtaláljam életem célját.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

4. Az életemnek világos célja van.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

5. Pontosan tudom, hogy mi az, ami értelmessé teszi az életemet.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

6. Olyan életcélra találtam, amivel elégedett vagyok.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

7. Állandóan valami olyat keresek, amitől fontosnak érezhetem az életemet.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

8. Valamilyen célt vagy küldetést próbálok találni az életemnek.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

9. Az életemnek nincs világos célja.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

10. Keresem az értelmet az életemben.

1 2 3 4 5 6 7

A kutatás nagyobb részét már maga mögött hagyta, köszönöm a kitöltésre szánt idejét! Ezúttal arra kérem, jelölje be 1-től 7-ig terjedő skálán, hogy mennyire ért egyet az adott állítással édesanyjával kapcsolatban! Az 1-es azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással, nem jellemző az állítás; a 7-es pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért, teljesen jellemző.

1. Segít, ha a bajban hozzá fordulhatok.

1 2 3 4 5 6 7

2. Általában megbeszélem a gondjaimat, problémáimat vele.

1 2 3 4 5 6 7

3. Átbeszéljük a dolgokat vele.

1 2 3 4 5 6 7

4. Nem okoz nehézséget, hogy rá támaszkodjak.

1 2 3 4 5 6 7

5. Nem szívesen nyílok meg neki.

1 2 3 4 5 6 7

6. Inkább nem mutatom meg neki, hogy mit érzek mélyen a szívemben.

1 2 3 4 5 6 7

7. Gyakran aggódom, hogy nem törődik velem igazán.

1 2 3 4 5 6 7

8. Félek, hogy esetleg elfordul tőlem.

1 2 3 4 5 6 7

9. Aggódom, hogy nem törődik annyira velem, mint én vele.

1 2 3 4 5 6 7

Most következik a kitöltés utolsó szakasza: itt arra kérem, döntsön, hogy az adott állítás nem igaz, nem teljesen igaz vagy igaz Önre.

1. Szívesen olvasok vallásos témákról.

- ☐ Nem igaz.
- ☐ Nem teljesen igaz.
- ☐ Igaz.

2. Azért járok templomba, mert ez segít nekem barátságokat kötni.

- ☐ Nem igaz.
- ☐ Nem teljesen igaz.
- ☐ Igaz.

3. Fontos a számomra, hogy szánjak időt elmélkedésre és imára.

- ☐ Nem igaz.
- ☐ Nem teljesen igaz.
- ☐ Igaz.

4. Gyakran volt már az a határozott érzésem, hogy Isten jelen van az életemben.

- ☐ Nem igaz.
- ☐ Nem teljesen igaz.
- ☐ Igaz.

5. Főleg azért imádkozom, hogy megnyugvást és oltalmat leljek.

- ☐ Nem igaz.
- ☐ Nem teljesen igaz.
- ☐ Igaz.

6. Eltökéltem törekszem arra, hogy vallásos hitem szerint éljem az életem.

- ☐ Nem igaz.
- ☐ Nem teljesen igaz.
- ☐ Igaz.

7. Amit a vallás számomra leginkább nyújt, az a vigasz nehézségek és szomorúság idején.

- ☐ Nem igaz.
- ☐ Nem teljesen igaz.
- ☐ Igaz.

8. A vallásom fontos, mert számos kérdésre választ ad az élet értelmével kapcsolatban.

- ☐ Nem igaz.
- ☐ Nem teljesen igaz.

- ☐ Igaz.

9. Az imádkozás célja a békesség és boldogság elérése.

- ☐ Nem igaz.
- ☐ Nem teljesen igaz.
- ☐ Igaz.

10. Többnyire azért járok templomba, hogy együtt töltssem az időt a barátaimmal.

- ☐ Nem igaz.
- ☐ Nem teljesen igaz.
- ☐ Igaz.

11. Az egész élethez való hozzáállásom alapja a vallásom.

- ☐ Nem igaz.
- ☐ Nem teljesen igaz.
- ☐ Igaz.

12. Főleg azért járok templomba, mert szeretek találkozni azokkal az emberekkel, akiket jól ismerek.

- ☐ Nem igaz.
- ☐ Nem teljesen igaz.
- ☐ Igaz.

Ha van bármi megjegyzése, észrevétele, most megoszthatja itt. Írhat akár a kérdőívekkel kapcsolatos benyomásairól is. Nagyon hasznos lehet számunkra visszajelzése, ezzel is segítheti munkánkat.